

Rada ERÚ

Energetický regulační úřad
Masarykovo nám. 5, 586 01 Jihlava

Č. j.: 10227-18/2022-ERU

V Jihlavě dne 18. července 2023

R o z h o d n u t í

O rozkladu společnosti **BIDLI energie, a.s.**, se sídlem Jindřišská 889/17, 110 00 Praha 1 - Nové Město, IČ: 063 03 684, zastoupené Mgr. Janem Jandou, advokátem se sídlem Revoluční 13, 110 00 Praha 1 (dále též „účastník řízení“), proti rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 10227-8/2022-ERU ze dne 19. září 2022 (sp. zn. OSR-10227/2022-ERU), kterým Energetický regulační úřad jako věcně příslušný správní orgán podle § 18 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle § 23 odst. 11 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně spotřebitele“), uznal účastníka řízení jakožto držitele licence na obchod s elektřinou ve **výroku I.** vinným ze spáchání dvou přestupků podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, kterých se dopustil tím, že jako prodávající **a)** užil vůči spotřebiteli [redacted] agresivní obchodní praktiku, neboť po něm požadoval platby za sdružené služby dodávky elektřiny za období od 1. ledna 2022 do 1. února 2022, přestože si je od něj neobjednal; **b)** užil klamavou obchodní praktiku ve formě klamavého opomenutí, neboť se spotřebitelkou [redacted] uzavřel Smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny ze sítí NN č. [redacted] kde v bodě 4.1 uvedl nejednoznačnou informaci o ceně, a vyvolal v ní přesvědčení, že cena stanovená v ceníku je neměnná po celou dobu platnosti smlouvy, za což mu byla ve **výroku II.** uložena úhrnná pokuta ve výši 80 000 Kč a ve **výroku III.** povinnost nahradit náklady řízení ve výši paušální částky 1 000 Kč, Rada Energetického regulačního úřadu (dále též „Rada“) jako příslušný správní orgán Energetického regulačního úřadu podle § 17b odst. 10 písm. b) energetického zákona rozhodla v souladu s § 96 odst. 2 energetického zákona ve spojení s § 90 odst. 1 písm. a) a § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), po projednání v rozkladové komisi, ustavené podle § 152 odst. 3 správního řádu, takto:

I. Rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 10227-8/2022-ERU ze dne 19. září 2022 (sp. zn. OSR-10227/2022-ERU) se ve výroku I. písm. a) a výroku III. potvrzuje a rozklad společnosti BIDLI energie, a.s., se sídlem Jindřišská 889/17, 110 00 Praha 1 - Nové Město, IČ: 063 03 684, se v této části zamítá.

II. Rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 10227-8/2022-ERU ze dne 19. září 2022 (sp. zn. OSR-10227/2022-ERU) se ve výroku I. písm. b) zrušuje a řízení se v této části zastavuje.

III. Výrok II. rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 10227-8/2022-ERU ze dne 19. září 2022 (sp. zn. OSR-10227/2022-ERU) se mění tak, že se nahrazuje následujícím zněním:

Podle § 24 odst. 17 písm. e) zákona o ochraně spotřebitele se účastníkovi řízení za spáchání přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele uvedeného ve výroku I. - za porušení zákazu užití agresivní obchodní praktiky vůči spotřebiteli ██████████ - ukládá pokuta ve výši 30 000 Kč (slovy: třicet tisíc korun českých), která je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Energetického regulačního úřadu vedeného u České národní banky, č. ú. 19-2421001/0710, variabilní symbol 16922.

Odůvodnění:

I. Průběh správního řízení

Šetřením Energetického regulačního úřadu vedeným pod sp. zn. 01981/2022-ERU bylo zjištěno, že se účastník řízení mohl vůči zákazníkovi v postavení spotřebitele panu ██████ dopustit porušení zákazu užití agresivní obchodní praktiky. Dne 30. listopadu 2021 zákazník dodavateli zaslal odstoupení od smlouvy podle § 11a odst. 5 energetického zákona, kterým z důvodu zvýšení ceny dodávky elektřiny žádal o ukončení dodávek. To mu bylo ke konci kalendářního roku potvrzeno, nicméně dodavatel nečinil žádné další úkony (nezadal v systému operátora trhu zkrácení dodávek). Dále bylo zjištěno, že dne 22. prosince 2021 uzavřela paní ██████████ s dodavatelem E.ON Energie, a.s., pro toto uvedené odběrné místo Smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny ze sítě nízkého napětí, č. ██████████, s předpokládaným datem zahájení dodávky od 1. ledna 2022. Na základě této smlouvy dodavatel E.ON Energie, a.s., zadal dne 31. prosince 2021 v informačním systému operátora trhu požadavek na změnu dodavatele za jiného dodavatele k datu 15. ledna 2022. Tento požadavek byl ze strany provozovatele distribuční soustavy zamítnut z důvodu chybné identifikace odběratele (původním zákazníkem byl pan ██████ novým zákazníkem paní ██████████), následně dodavatel E.ON Energie, a.s., po ověření situace zahájil dodávku dne 2. února 2022, do té doby byl dodavatelem účastník řízení.

Obdobně bylo šetřením označeným sp. zn. 03994/2022-ERU zjištěno, že se vůči spotřebitelce paní ██████ mohl dopustit i zákazu porušení užití klamavé obchodní praktiky. Dne 28. října 2021 uzavřela zákaznice s účastníkem řízení Smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny ze sítě NN, č. ██████████ se sjednaným produktem DOMOV_ele_dom, a to na dobu určitou do 1. listopadu 2024. Nedílnou součástí smlouvy byl ceník produktové řady Domov, varianta 1/2021, ve kterém je uvedeno: „Ceník je platný od 1. 10. 2021. Smlouva se sjednává na dobu určitou na 36 měsíců. Po uplynutí doby účinnosti tohoto Ceníku se cena pro další období dodávky řídí dle Ceníku produktové řady STANDARD, který je zveřejněný na www.bidli.cz/energie“. Takto uvedené informace mohly u spotřebitele vyvolat dojem, že platnost ceníku je na dobu určitou 36 měsíců. Následně dodavatel zákaznici zaslal dopis ze dne 4. ledna 2022, kterým jí informoval o tom, že s ohledem na rekordně rostoucí spotřebu

energií, ale také ceny elektřiny/plynu, které jsou pro její smlouvu pro nadcházející období aktuální, navýšil měsíční zálohové platby. Obchodní zástupce účastníka řízení v následné komunikaci zástupci zákaznice zaslal ceník produktové řady STANDARD, varianta 1/2022, platný od 1. ledna 2022, ve kterém je uvedeno, že „cena silové elektřiny není fixovaná“.

Správní orgán po prostudování obou spisů dospěl k závěru, že protiprávního jednání se dopustil účastník řízení a že jsou dostatečně zjištěny okolnosti případů a o skutkových zjištěních nejsou důvodné pochybnosti. Příkazem č. j. 10227-3/2022-ERU ze dne 20. června 2022 Energetický regulační úřad uznal účastníka řízení vinným ze spáchání dvou přestupků podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, a to porušení zákazu užití agresivní obchodní praktiky a porušení zákazu užití klamavé obchodní praktiky vůči různým zákazníkům v postavení spotřebitele, za což mu uložil úhrnnou pokutu ve výši 80 000 Kč.

Proti příkazu podal účastník řízení dne 27. června 2022 včasný odpor, na jehož základě byl příkaz zrušen. V příkazu se účastník řízení ohradil, že ačkoliv sdruženou smlouvu se zákazníkem ██████████ ukončil k 31. prosinci 2021, v dodávkách elektřiny pokračoval až do 1. února 2022 z důvodu ochrany zákazníka před neoprávněným odběrem. Odmítl tak uloženou pokutu za přestupek za porušení zákona ve vztahu k tomuto zákazníkovi. Obdobně rozporoval závěry příkazu ohledně klamavé obchodní praktiky vůči zákaznici ██████████ když tvrdil, že ve smlouvě, resp. ceníku nebylo sjednáno, že cena by byla garantována po celou dobu trvání smlouvy a že v jejím případě bylo zvýšení ceny prokazatelným způsobem oznámeno s tím, že měla možnost při nesouhlasu se změnou ceny uplatnit odstoupení od smlouvy v souladu s § 11a odst. 5 energetického zákona.

Správní orgán dne 27. června 2022 vyrozuměl účastníka řízení o pokračování správního řízení. Následně přípisem ze dne 8. září 2022 Energetický regulační úřad seznámil účastníka řízení se shromážděním podkladů k vydání rozhodnutí a s možností vyjádřit se k nim do vydání rozhodnutí. Účastník řízení nikterak nereagoval a k podkladům založeným ve spise se již nevyjádřil.

II. Napadené rozhodnutí

Rozhodnutím Energetického regulačního úřadu č. j. 10227-8/2022-ERU ze dne 19. září 2022 byl účastník řízení ve výroku I. uznán vinným ze spáchání dvou přestupků podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, kdy jednoho se dopustil tím, že jako prodávající a) v rozporu s § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele a § 4 odst. 3 věty druhé téhož zákona ve spojení s písm. f) přílohy č. 2 k témuž zákonu užil vůči zákazníkovi v postavení spotřebitele v odběrném místě ██████████, agresivní obchodní praktiku tím, že po něm fakturou č. ██████████, vystavenou dne 23. února 2022, požadoval platby za sdružené služby dodávky elektřiny za období od 1. ledna 2022 do 1. února 2022, přestože si je od něj spotřebitel neobjednal; a druhého tím, že v rozporu s § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s § 5a odst. 2 téhož zákona užil klamavou obchodní praktiku ve formě klamavého opomenutí, když ve Smlouvě o sdružených službách dodávky elektřiny ze sítě NN, č. ██████████ uzavřené ve vztahu k odběrnému místu ██████████ dne 28. října 2021 na dobu určitou do 1. listopadu 2024 se zákazníkem v postavení spotřebitele ██████████ v části „Cena a platební

podmínky“ v bodě 4.1 uvedl nejednoznačnou informaci ohledně sjednané ceny, a to že „cena za dodávku Komodity je stanovena v příslušném Ceníku, který je sjednán ve Smlouvě“, čímž v zákaznici [REDAKCE] vyvolat přesvědčení, že cena stanovená v ceníku je neměnná po celou dobu platnosti smlouvy, když tato skutečnost ji také přiměla k uzavření smlouvy, za což mu byla uložena pokuta ve výši 80 000 Kč.

K užití agresivní obchodní praktiky podle výroku I. písm. a) prvostupňový orgán konstatoval, že zákazník v postavení spotřebitele [REDAKCE] dne 30. listopadu 2021 odstoupil od smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny, což účastník řízení potvrdil s tím, že smlouva bude ukončena k 31. prosinci 2021, nicméně v informačním systému operátora trhu nečinil v souvislosti s ukončením dodávek elektřiny žádné úkony (požadavek na zkrácení dodávky elektřiny) a pokračoval v dodávkách elektřiny do odběrného místa zákazníka až do 1. února 2022. Fakturou č. [REDAKCE] vystavenou dne 23. února 2022 pak vyúčtoval zákazníkovi dodávky elektřiny a související služby za období od 2. října 2021 do 1. února 2022, když až k 2. únoru 2022 proběhla změna dodavatele. Přestože zákazník v listopadu 2021 učinil z důvodu zvýšení ceny odstoupení od smlouvy tak, aby odběr k 31. prosinci 2021 skončil, účastník řízení i za leden 2022 (neobjednané plnění) fakturoval platby za dodávku elektřiny za vyšší cenu. Správní orgán tak uzavřel, že účastník řízení porušil zákaz užití nekalé, potažmo agresivní obchodní praktiky, když po spotřebiteli od 1. ledna do 1. února 2022 požadoval platby za dodávky elektřiny, ačkoli si je spotřebitel neobjednal.

K dalšímu přestupku specifikovanému ve výroku I. v části pod písm. b) správní orgán uvedl, že zákaznice v postavení spotřebitele [REDAKCE] dne 28. října 2021 uzavřela smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny na dobu určitou do 1. listopadu 2024 s cenovým produktem „DOMOV_ele_dom“. Smlouva byla uzavřena na 36 měsíců. Z vyjádření spotřebitelky vyplývá, že k uzavření smlouvy ji přiměla formulace textu smlouvy týkající se ceny dodávané komodity, ze které nabyla přesvědčení, že se jedná o cenu fixovanou. Správní orgán ze shromážděných podkladů dospěl k závěru, že z formulace obchodních podmínek uvedených přímo v této smlouvě, kde bylo mimo jiné uvedeno, že právní vztahy dodavatele a zákazníka z této smlouvy se vedle této smlouvy řídí také obchodními podmínkami a ceníkem dodávky elektřiny aktuálně platným pro sjednaný produkt, které jsou nedílnou součástí smlouvy, mohla zákaznice nabýt přesvědčení, že se informace o době určité, na kterou byla smlouva uzavřena, nevztahuje pouze na účinnost smlouvy, ale také na účinnost ceníku, který byl jako příloha nedílnou součástí smlouvy, jak z obsahu smlouvy vyplývá. Mohla tak nabýt přesvědčení, že účastník řízení garantuje stejné ceny uvedené v ceníku po celou dobu platnosti a účinnosti smlouvy, tedy od 11. prosince 2021.

Výrokem II. napadeného rozhodnutí za tyto dva přestupky správní orgán uložil úhrnnou pokutu ve výši 80 000 Kč. Přitom dovedl vícečinný souběh nestejnorodý, kdy více činy naplnil různé skutkové podstaty přestupků. Co do závažnosti protiprávního jednání dospěl správní orgán k závěru, že užití agresivní obchodní praktiky je závažnější porušení zákona o ochraně spotřebitele než klamavé opomenutí. Jako přitěžující okolnost správní orgán uvedl spáchání dvou přestupků ve vícečinném souběhu, když nekalé praktiky směřovaly vůči dvěma různými zákazníkům v postavení spotřebitele.

III. Rozklad účastníka řízení

Proti rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 10227-8/2022-ERU ze dne 19. září 2022, které mu bylo doručeno téhož dne, podal účastník řízení, dne 4. října 2022 rozklad. Účastník řízení v rozkladu navrhl, aby Rada rozhodnutí správního orgánu zrušila a věc odložila, případně vrátila orgánu prvního stupně k dalšímu řízení.

Ohledně výroku I. písm. a) napadeného rozhodnutí účastník řízení namítl, že se jedná o formalistický výklad skutkové podstaty přestupku. Je totiž názoru, že Energetický regulační úřad svým výkladem nutí dodavatele ke zkrácení dodávek v případech, kdy skutečně nedošlo ke změně dodavatele a vystavuje tak spotřebitele nebezpečí neoprávněného odběru elektřiny. Účastník řízení sice potvrdil, že odběr měl být ukončen 31. prosince 2021, nicméně ke změně nového dodavatele došlo až dnem 15. ledna 2022; do té doby účastník řízení předpokládal, že zákazník je srozuměn s tím, že dodávky od něj kontinuálně pokračují. Ohledně výše ceny účtované [REDAKCE] od 1. ledna 2022 v situaci, kdy si nezajistil včasnou změnu dodavatele, účastník řízení argumentuje, že po něm nelze spravedlivě požadovat, aby setrval v dodávce elektřiny za původní cenu (když ji byl nucen navýšit z důvodu udržení se na stávajícím energetickém trhu). Účastník řízení tak své jednání nepovažuje za agresivní vůči zákazníkovi s tím, že polemizuje o jeho společenské škodlivosti poté, co nový dodavatel včas nezačal dodávat do předmětného odběrného místa.

Další rozkladové námitky účastníka řízení směřují k výroku I. písm. b), který shledává jako nepřezkoumatelný. Ve srovnání s dotčeným výrokiem cituje i ustanovení bodu 4.1 (sjednání ceny v Ceníku a její složky) a 8.1 (možnost jednostranného zvýšení ceny či změny jiných smluvních podmínek ze strany dodavatele) obchodních podmínek přiložených k uzavřené smlouvě, když upozornil na chybné znění výroku, které odkazuje na bod 4.1 samotné smlouvy. Také odůvodnění v této části označil účastník řízení jako zmatečné, jelikož v něm není vysvětleno, v čem měl pochybit, když zákazník měl při podpisu smlouvy k dispozici všechny smluvní dokumenty a byl s jejich obsahem před podpisem seznámen. Účastník řízení je tedy názoru, že se nedopustil klamavého opomenutí a nespáchal tak vytykaný přestupek.

Co se týče výše pokuty, považuje ji účastník řízení za hrubě neadekvátní a jako dostatečnou sankci označil napomenutí. Výše pokuty ani neodpovídá závažnosti provinění, když sám prvoinstanční orgán v daném případě označuje přestupek klamavé obchodní praktiky za marginální. Navíc je třeba zohlednit i celkovou situaci na energetickém trhu a nejjistě postavení obchodníků s energiemi na trhu.

IV. Řízení o rozkladu

Rozklad účastníka řízení byl podán včas a splňoval předepsané náležitosti. Na základě podaného rozkladu Rada po jeho projednání v rozkladové komisi zřízené podle § 152 odst. 3 správního řádu a s přihlédnutím k návrhu rozkladové komise rozhodla tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozhodnutí, a to z následujících důvodů.

Podle § 98 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), odvolací správní orgán přezkoumává napadené rozhodnutí v plném rozsahu.

Po přezkoumání rozkladem napadeného rozhodnutí Rada konstatuje, že rozkladovým námitkám ohledně užití klamavé obchodní praktiky je nutno přisvědčit. Zásadní nedostatek Rada shledává především v naprosté nepřezkoumatelnosti výroku I. písm. b) napadeného rozhodnutí, kdy z napadeného rozhodnutí není patrné, v čem vůbec mělo jednání účastníka řízení spočívat, proč bylo hodnoceno jako klamavé, nehledě na to, že výrok rozhodnutí toto jednání popisuje způsobem, který není s to dostát nárokům kladeným na řádnou specifikaci skutku v rámci řízení o přestupku. Vedle toho považuje Rada jako nedostatečné odůvodnění v části výroku o uložení správního trestu. Rada ve zbytku zhodnotila napadané rozhodnutí jako věcně správné a souladné s právními předpisy. Konkrétní závěry ke spáchaným přestupkům, uložení trestu a vypořádání rozkladových námitek uvádí v pojednání níže.

Rada se ztotožňuje s posouzením přestupku podle výroku I. písm. a) napadeného rozhodnutí, podle kterého účastník řízení porušil zákaz užití agresivní obchodní praktiky ve smyslu přílohy č. 2 k zákonu o ochraně spotřebitele a rozkladové námitky k tomuto skutku zhodnotila jako nedůvodné. Účastník řízení nepopírá, že spotřebiteli potvrdil ukončení smlouvy ke dni 31. prosince 2021, nicméně v systému operátora trhu k 1. lednu 2022 nepožádal o zkrácení dodávky a pokračoval v dodávkách elektřiny bez právního titulu až do 1. února 2022. Jako důvod uvedl, že zákazníka chránil před dopady neoprávněného odběru elektřiny, jelikož ke změně na nového dodavatele mělo dojít až 15. ledna 2022.

Je evidentní, že jednání účastníka řízení lze podřadit pod písm. f) přílohy č. 2 k zákonu o ochraně spotřebitele, a jednalo se tak o agresivní obchodní praktiku, která je v souladu s § 4 odst. 3 větou druhou zákona o ochraně spotřebitele vždy považována za nekalou obchodní praktiku. Jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 110/2014-52, není v tomto případě nutné, aby se správní orgán zabýval otázkou, zda uvedené jednání v sobě má nějaké prvky agrese, či zda takové praktiky mohou narušit rozhodnutí průměrného spotřebitele o obchodní transakci. Na posouzení věci nemá v daném případě vliv ani to, z jakého důvodu byl právní vztah mezi smluvními stranami ukončen, podstatná je zde pouze skutečnost, že účastník řízení dodal zákazníkovi zboží, které si tento u něj neobjednal.

Nutno konstatovat, že Rada námitky účastníka řízení pokládá do určité míry za relevantní. Při posuzování materiální stránky přestupku je nutné vždy vycházet ze skutečnosti, že každá skutková podstata přestupku implicitně zakotvuje obecnou míru společenské škodlivosti uvedeného jednání, neboť v opačném případě by zákonodárce takové porušení právní normy vůbec nesankcionoval. V případě poskytování nevyžádaného plnění obchodníkem odběrateli je třeba hodnotit společenskou škodlivost jednání jednak ve vztahu k charakteru trhu s energiemi, kdy odběratelé mají možnost v jednom okamžiku odebírat elektřinu či plyn toliko od jediného dodavatele. V tomto směru je skutečností, že nebylo Energetickým regulačním úřadem konstatováno, že by motivem jednání účastníka řízení bylo blokovat proces změny dodavatele a znemožňovat či oddalovat zahájení dodávky novým dodavatelem. Nekalou obchodní praktiku však není možné omezovat pouze na případy bránění změny dodavatele, skutková podstata praktiky podle písm. f) přílohy č. 2 k zákonu o ochraně spotřebitele je založena na poskytování neobjednaného plnění spotřebiteli. Pokud v takovém případě dodavatel realizuje dodávku za situace, kdy mu nesvědčí žádný právní titul k jejímu uskutečňování, je dle názoru Rady nutná míra společenské škodlivosti jednání naplněna, ledaže by byly zjištěny nějaké důležité skutečnosti, které intenzitu společenské škodlivosti snižují

natolik, že by její míra byla nižší než nepatrná a dané jednání by tak nebylo možno postihnout jako přešpek. To však nebude běžné, jelikož omezující význam předmětné praktiky tkví primárně v nerespektování vůle spotřebitele, v projednávaném případě přitom spotřebitel svoji vůli (ukončit závazek ke dni 31. prosince 2021) projevil záměrně a jednoznačně, přičemž jeho vůle nebyla respektována. Zda si byl spotřebitel vědom, že se vystavuje riziku neoprávněného odběru, je vedlejší, jeho následky by nesl on.

Z informačního výpisu systému operátora trhu vyplývá, že žádost o změnu dodavatele byla odmítnuta z důvodu na straně příslušného provozovatele distribuční soustavy (zamítnutí uzavření smlouvy o přenosu nebo distribuci elektřiny), když k provedení změny dodavatele v systému došlo až k 2. únoru 2022. Účastníkovi řízení byl tento stav znám, anebo přinejmenším si jej mohl zjistit, v tomto směru šlo o jeho rozhodnutí, že nedal požadavek na zkrácení dodávek, ale dále do odběrného místa dodával. Povinnost požádat o zkrácení dodávek sice dodavatel nic neukládá, ale je třeba si uvědomit, že v opačném případě dodavatel poskytuje neobjednané plnění (viz § 1816 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů). To přitom představuje i znak skutkové podstaty předmětného přeštku, spolu se znakem poskytování úplaty za takové plnění. Účastník řízení v rámci odporu navrhol smírné snížení ceny za neobjednanou lednovou dodávku, následně v rozkladu označil jako nespravedlivé s ohledem na situaci na trhu požadovat účtování původní ceny (stálý plat 79 Kč/měsíc, za komoditu 3 489 Kč/MWh). Rozkladová argumentace není ze strany účastníka řízení přiléhavá, jelikož zákazník jednoznačně projevil zájem nepokračovat v dodávkách elektřiny, tím spíše za zvýšenou cenu, přesto účastník řízení za neobjednanou lednovou dodávku účtoval platbu v podobě zvýšené ceny (stálý plat 99 Kč/měsíc, za komoditu 3 990 Kč/MWh). Přitom si musel být vědom zákazníkova úkonu odstoupení od smlouvy, k němuž se zákazník uchýlil právě proto, že pro něj bylo takové zvýšení neakceptovatelné. Rada by společenskou škodlivost předmětného přeštku hodnotila jako velmi nízkou či dokonce jako odůvodňující upuštění od uložení trestu, pokud by vůči účastníkovi řízení nebyla uplatňována zvýšená cena elektrické energie, k čemuž ale v daném případě došlo.

Lze shrnout, že účastník řízení dodával zákazníkovi v postavení spotřebitele, [REDACTED] v období od 1. ledna 2022 do 1. února 2022 elektřinu, aniž by mezi ním a zákazníkem existoval závazkový právní vztah a následně vystavil zákazníkovi za toto období fakturu, kde vyúčtoval dodanou elektřinu za (jednostranně) zvýšenou cenu. Jednání účastníka řízení tak lze podřadit pod písm. f) přílohy č. 2 k zákonu o ochraně spotřebitele a jednalo se tak o agresivní obchodní praktiku, která je v souladu s § 4 odst. 3 větou druhou zákona o ochraně spotřebitele považována za nekalou obchodní praktiku vždy. Byť se dá účastníkovi řízení přisvědčit v názoru, že za neprovedení změny nového dodavatele nenese odpovědnost (proti změně nepodal odpor atd.), zákon o ochraně spotřebitele jeho jednání jednoznačně klasifikuje jako jednu z agresivních nekalých praktik, jejichž užití zároveň zakazuje. Příloha č. 2 zákona o ochraně spotřebitele individualizuje protiprávní jednání jako agresivní praktiku „pokud prodávající... f) požaduje na spotřebiteli okamžitou nebo odloženou platbu za výrobky nebo služby, které mu dodal, ačkoli si je spotřebitel neobjednal ...“ Správní orgán posoudil jednání účastníka řízení legitimně a souladně nejen s právní úpravou (skutková podstata přeštku podle zákona o ochraně spotřebitele), ale i judikaturou Nejvyššího správního soudu (kupříkladu rozsudek č. j. 7 As 110/2014-52) a evropskou úpravou (směrnice Evropského parlamentu

a Rady Evropské unie č. 2005/29/ES ze dne 11. května 2005, o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu).

Ve vztahu k výroku I. písm. b) napadeného rozhodnutí účastník řízení uvedl, že zákazník měl k dispozici veškeré smluvní dokumenty, které bylo třeba vykládat jako celek, a že z jeho strany nedošlo vůči zákazníkovi ke klamavé praxi. Rada rozkladové námitky vyhodnotila jako důvodné, především s ohledem na nepřezkoumatelnost předmětného výroku rozhodnutí, kdy nelze seznat, jaká skutková zjištění vzal prvostupňový správní orgán za rozhodné (výslovně neuvádí, jaké informace jsou podle jeho názoru klamavé) a proč věc vyhodnotil konkrétním způsobem. Pokud správní orgán prvního stupně míní popsat jednání účastníka související se zavádějící formulací stanovení ceny za dodávku komodity jako protiprávní, musel by precizovat popis skutku, resp. musel by skutek vymezit podrobněji, a teprve poté zvažovat, zda ho lze podřadit pod některou skutkovou podstatu přestupku. Nejenže citovaný bod 4.1 smlouvy „Cena za dodávku Komodity je stanovena v příslušném Ceníku, který je sjednán ve Smlouvě...“ je obsažen v obchodních podmínkách (nikoli v hlavní smlouvě), ale sám o sobě není s to vyvolat v zákazníkovi přesvědčení o neměnné ceně, kvůli které by měl uzavřít smlouvu, popis skutku působí v tomto směru nepochopitelně. Fakticky skutečnost, že cena je po dobu trvání smlouvy neměnná nikterak z citovaného bodu 4.1 nevyplývá a správní orgán k tomuto závěru v odůvodnění rozhodnutí ani nedospěl. Popis jednání vymezeného v tomto výroku vykazuje do jisté míry prvky zmatečnosti, kdy z něho nelze dovést klamavou obchodní praxi ani ve formě klamavého opomenutí, ani ve formě klamavého konání. Takové jednání nelze klasifikovat jako přestupek podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, Rada tedy rozhodnutí v této části výroku I. písm. b) ruší a řízení v této části zastavuje (vytýkané jednání není přestupkem).

Prvostupňový správní orgán měl především zodpovědět otázku, v čem byl spotřebitel klamán. Pokud lze z kontextu věci dovést, že vůči spotřebiteli měla být uplatňována neměnná fixní cena a nebyla, takový závěr není v rozhodnutí nijak odůvodněn. Posouzení věci přitom není nijak složité. Ve smlouvě č. [REDAKCE] nebyla sjednána konkrétní cena, pouze zde byla označena produktová řada DOMOV_ele_dom. Pokud klamavost měla spočívat toliko v příloženém ceníku, v němž byla uvedena informace „Smlouva se sjednává na dobu určitou na 36 měsíců.“, považuje Rada tento údaj za potenciálně zavádějící, nicméně dovést z něj jednoznačně fixaci prezentovaných cen na období 36 měsíců nelze. K odlišnému výkladu by mohly vést podklady ohledně předsmluvní komunikace mezi spotřebitelkou a účastníkem řízení, z nichž by plynulo, že v rámci předsmluvních informací byla cena prezentována jako garantovaná, k této skutečnosti však žádné důkazy ani závěry v napadeném rozhodnutí prezentovány nejsou.

Účastník řízení uvádí, že by jako adekvátní přijal sankci formou napomenutí. Podle názoru Rady však tato forma správního trestu není pro projednávaný případ možná. Obecně se u napomenutí jedná o nejmírnější formu správního trestu, proto se ukládá za méně závažné přestupky – jeho využití se ujalo zejména ve zkrácených formách správních řízení, jako je například příkazní řízení na místě. Agresivní obchodní praktiky jsou hodnoceny na poli ochrany spotřebitele jako velmi nežádoucí a s ohledem na chráněný zájem při posuzování závažnosti jednání značně významné, proto nelze takové protiprávní jednání trestat pouhým napomenutím. Pokuta je univerzálním a tradičním nástrojem správního trestání, jehož účelem

je majetkově zasáhnout do sféry pachatele přestupku, splnit represivní funkci a zapůsobit do budoucna i preventivně. Správní orgán je povinen při ukládání pokuty zkoumat a hodnotit majetkové a osobní poměry pachatele přestupku, aby se předešlo situaci, kdy pokuta bude mít likvidační charakter (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 9/2008-133).

Jelikož Rada rozhodla, že přestupek klamavé obchodní praktiky se nestal, souběh přestupků je z podstaty vyloučen (stejně tak následná úhrnná pokuta). Na okraj Rada uvádí, že prvostupňový správní orgán z hlediska závažnosti vyhodnotil jakožto závažnější přestupek agresivní obchodní praktiky, což podle názoru Rady není přesné s ohledem na konkrétní skutková zjištění stran závažnosti spáchaných přestupků, kdy závažnosti agresivní obchodní praktiky byla nižší z hlediska dopadů jednání účastníka řízení a způsobu spáchání (nešlo o bránění změny dodavatele). Energetický regulační úřad mohl přijmout uvedený závěr proto, že stíhanou klamavou obchodní praktiku v podstatě nedokázal vymezit skutkově ani právně, tj. nebyl si schopen učinit úsudek o jejích dopadech, které by v případě, že by byl předpoklad skutkově podložen, byly významnější. Tyto úvahy však nejsou v současné chvíli podstatné, jelikož Rada řízení o přestupku, jehož podstatou bylo spáchání klamavého opomenutí, zastavila.

Účastník řízení tak byl uznán vinným ze spáchání jednoho přestupku agresivní obchodní praktiky ve formě tzv. setrvačného prodeje, za což mu lze ve smyslu § 24 odst. 17 písm. e) zákona o ochraně spotřebitele uložit pokutu až do 5 000 000 Kč. Ačkoli správní orgán za souběžné přestupky v napadeném rozhodnutí uložil (úhrnnou) pokutu ve výši 80 000 Kč, Rada tuto výši úměrně mění na 30 000 Kč, a to s ohledem na výše uvedené, byť ze skutečnosti, že Energetický regulační úřad za závažnější označil agresivní obchodní praktiku a nikoliv klamavou, by se podávalo jako důvodné uložit pokutu vyšší. Hlavním důvodem pro snížení pokuty je uložení sankce pouze za jeden přestupek, přičemž pokutu v této výši již neposuzuje jako úhrnnou. Dále je nutno přihlídnout ke skutkovým okolnostem agresivní obchodní praktiky, kdy účastník řízení na jednu stranu poskytoval neobjednané plnění a za něj si nárokoval zvýšenou cenu dodávky, zároveň ale je třeba konstatovat, že účastník řízení, byť v měsíci lednu pokračoval v neobjednaných dodávkách elektřiny bez smluvního vztahu, nikterak neblokoval změnu dodavatele ani její včasné neprovedení nezapříčinil. Zjištěn byl přitom jeden případ agresivní obchodní praktiky, tj. nelze hovořit o systematickosti postupu účastníka řízení. Naproti tomu Rada ale zohlednila i skutečnost, že účastníkovi řízení byla předtím v únoru 2022 pravomocně uložena pokuta za porušení zákazu užití klamavé obchodní praktiky (správní řízení sp. zn. OSR-01037/2022-ERU). Recidivu nekalých praktik ve vztahu k zákazníkům v postavení spotřebitele Rada hodnotí jako velmi negativní a nežádoucí jev – co do posuzování výše sankce jako přitěžující okolnost a do budoucna jako stav, kterému je třeba zabránit a chránit tak spotřebitele. Pokuta za spáchaný delikt má mít pro držitele licence výchovnou i represivní funkci, přičemž pokuta ve výši 30 000 Kč se jeví jako přiměřená povaze spáchaného přestupku a okolnostem jeho spáchání a s ohledem na osobní a majetkové poměry účastníka řízení nemůže mít likvidační charakter, pohybuje se totiž na samotné spodní hranici zákonné sazby.

Výrok III. o náhradě nákladů řízení v paušální výši 1000 Kč není dotčen.

V. Závěr

Při přezkumu rozhodnutí Energetického regulačního úřadu v rozsahu podle § 98 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky Rada jako odvolací správní orgán vzhledem k výše uvedeným skutečnostem dospěla k závěru, že rozklad týkající se výroků I. písm. a) a výroku III. se zamítá a napadené rozhodnutí se v tomto rozsahu potvrzuje. Napadené rozhodnutí bylo ve výroku I. písm. b) zrušeno a řízení bylo v této části zastaveno z důvodu, že vymezený skutek nelze kvalifikovat jako klamavou obchodní praktiku. Výrok II. o uložení správního trestu za přestupek agresivní obchodní praktiky byl adekvátně k výše uvedeným závěrům změněn, resp. uložená pokuta byla snížena na 30 000 Kč.

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto rozhodnutí nelze podle § 91 odst. 1 ve spojení s § 152 odst. 5 správního řádu dále podat rozklad.

Ing. Stanislav Trávníček, Ph.D.
předseda Rady Energetického regulačního úřadu

Obdrží:

BIDLI energie, a.s., prostřednictvím Mgr. Jana Jandy